

פרק 16 - שירותים עירוניים

מקורות והגדרות

לוח 1: ע'//בית המשפט לעניינים מקומיים

לוח 2: ע'//אגף התברואה

לוחות 3 - 5: ע'//אגף הפיקוח העירוני

לוח 6: המועצה הדתית לתל-אביב-יפו

לוח 7: ע'//מוקד שירות 106

לוח 8: ע'//פניות הציבור

לוח 9: ע'//כיבוי אש

לוח 10: ע'// לשכת התאגידים

סוג הבעלות כדלהלן:

- שליטה מלאה של העירייה. בעלות עירונית
- שליטת העירייה נמוכה מ-50%. בעלות לא עירונית
- שליטה משותפת של העירייה ושל הממשלה. בעלות עירונית ממשלתית
- שליטה משותפת של העירייה ושל גופים שאינם ממשלתיים. בעלות עירונית משותפת
- תאגיד הפועל לא לשם הפקת רווח, בניגוד לחברה שהינה תאגיד הפועל לשם עשיית רווחים. עמותה

הנתונים הכספיים מותאמים ל-31 בדצמבר 2009.

תיאור והסבר

1. בית המשפט לעניינים מקומיים

בית המשפט לעניינים מקומיים דן בעבירות על חוקי העזר העירוניים ובשאר החוקים שהעירייה ממונה על ביצועם. מספר התביעות שהוגשו לבית המשפט לעניינים מקומיים ב-2010 היה 18,817 לעומת 17,697 בשנה הקודמת ו-25,884 ב-2008 (לוח 16.1). לאורך 5 השנים האחרונות ישנה תנודתיות במספר התיקים שהוגשו לבית המשפט לעניינים מקומיים. בין השנים 2006 ל-2008 הייתה עלייה במספר התיקים שהוגשו לבית המשפט לעניינים מקומיים ואילו בשנת 2009 הייתה ירידה. בשנת 2010, שוב הייתה עלייה של 6% במספר התביעות שהוגשו בהשוואה לשנת 2009. ב-2010 התפלגות התביעות שהוגשו לבית המשפט לעניינים מקומיים הייתה כדלקמן: 86.5% - בנוגע לחוקי עזר עירוניים, 5.4% - חוק רישוי עסקים, 2.5% - חוק התכנון והבנייה (תשכ"ה - 1965) ו-5.5% - בקשות שונות.

2. שירותי תברואה

במסגרת אגף התברואה נערכות הפעולות הבאות: פינוי אשפה מבתים, ממוסדות וממפעלים, ניקוי רחובות, ביעור קוצים, ביעור מקורות דגירה של יתושים וביעור נברנים. באגף התברואה מבוצעות פעולות שונות כתוצאה מתלונות תושבים, בנוסף לפעולות היזומות על ידה. ב-2010 בוצעו 38,020 פעולות הדברה נגד מזיקים, דבורים וחולדות ו-40,312 פעולות נגד יתושים.

בשנת 2010 פונו 361,143 טון אשפה בעיר לעומת 358,607 טון אשפה בשנה הקודמת, ו-353,467 טון בשנת 2008 (לוח 16.2). בשנת 2009 כמות האשפה בעיר היוותה כ-6% מסה"כ כמות האשפה בישראל. באופן כללי, משנת 2000 ועד 2005, חלה ירידה של 14.5% בכמות האשפה שפונתה מבתים ורחובות בעיר ומאז 2005 ועד 2010 כמות האשפה שפונתה הייתה דומה.

בשנת 2010, כמות האשפה ליום לתושב בתל-אביב-יפו הייתה 2.5 ק"ג (2.4 ק"ג ב-2009), זאת בהשוואה ל-1.8 ק"ג לאדם ליום בישראל. תל-אביב-יפו היא בין הרשויות המקומיות בהן כמות הפסולת לאדם היא הגבוהה ביותר. הדבר מוסבר בכך שחלק מהאשפה בעיר מיוצרת על-ידי רבבות האנשים שאינם תושבי העיר הפוקדים אותה יום יום לצרכי עבודה, בילוי ומסחר (זוהי רק אחת הדוגמאות לכך שעיריית תל-אביב-יפו, בהיותה העירייה של גלעין המטרופולין הגדול ביותר בישראל, משרתת לא רק את תושביה, אלא גם רבבות תושבים של ערים אחרות, הבאים בשעריה). כמות האשפה לתושב ליום משמשת במידה מסוימת אינדיקטור לרמת החיים. באופן כללי משנת 1980 עד שנת 2000 עלתה כמות האשפה ליום לתושב בעיר מ-1.4 ק"ג ל-3.3 ק"ג, כלומר עלייה של 136%. אולם, משנת 2001 ואילך קיימת מגמה של ירידה בכמות האשפה לתושב ליום בתל-אביב-יפו.

על-פי הסקר החברתי בשנת 2010 (ראה הסבר על הסקר החברתי בפרק 3), 58.6% מהתושבים בעיר בני 20 ומעלה מרוצים או מרוצים מאוד מהניקיון באזור המגורים. לשם, השוואה, בירושלים 38.1% מהתושבים מרוצים מהניקיון באזור מגוריהם ובחיפה 54.2%.

3. הפיקוח העירוני

אגף הפיקוח העירוני אחראי באופן ישיר על אכיפתם של חוקי העזר העירוניים, חוק רישוי עסקים, חוק הניקיון וחוקים בתחום הרפואה הוטרינרית. הפיקוח העירוני עורך ביקורות בנושא רישוי ותברואה בעסקים כדי לאתר מפגעים מסוגים שונים. ב-2010 נערכו 14,615 ביקורות והוגשו 1,750 תביעות. בהשוואה לשנה קודמת מספר הביקורות היה דומה, לעומת זאת הייתה עלייה של כ-23% במספר התביעות. ב-2010 נערכו 20,893 ברירות משפט העוסקות בחוקי עזר עירוניים בהשוואה ל-21,160 ב-2009 (לוח 16.3). בסה"כ ב-8 השנים האחרונות (שנת 2002 הייתה השנה הראשונה בה התקבלו הנתונים הני"ל), ישנן תנודות במספר ברירות משפט העוסקות בחוקי עזר עירוניים. אך, באופן כללי מספרם עלה ב-16% בין שנת 2002 ל-2010.

פעילות ענפה מתבצעת בתחום אכיפת החנייה (לוח 16.4): ב-2010 נרשמו בסה"כ 865,219 דוחות חנייה בהשוואה ל-999,423 דוחות חנייה ב-2009. משנת 2007 ישנה ירידה של כ-29% במספר דוחות החנייה בעיר בהשוואה ל-2010. כמו כן, נמסרו ב-2010 13,068 אזהרות לכלי רכב חונים בעבירה. ישנה תנודתיות במספר האזהרות לכלי רכב חונים בעבירה לאורך השנים. תנודתיות זו נובעת מגורמים שונים, כגון: הטמעה של מערכת אזהרות במערכת המסופונים, הנחיות להתמקד בנושאים שונים וביצוע נסיונות לאפיין שינויים בדפוסי החנייה המוסדרת.

התפלגות דוחות החנייה שנרשמו ב-2010 היא כדלהלן: 37% בחנייה מוסדרת (פס כחול-לבן), 30% - בחנייה מועדפת לתושבי האיזור, 4% - בחנייה על המדרכה, 3% - חנייה בתחנות אוטובוס ומעברי חצייה, 1% - בחניית נכים ושונות - 25%. מגמת הירידה בגרירת כלי רכב שהחלה בשנת 2004 נמשכה גם ב-2010, בה נגררו 36,611 כלי רכב, 21% פחות בהשוואה לשנת 2009. משנת 2004 ועד 2010, הייתה ירידה של כ-62% במספר גרירות רכבים (בשנת 2004 נגררו 97,357 כלי רכב) (לוח 16.4).

הפיקוח הוטרינרי העירוני ערך ב-2010 10,550 ביקורות וטרינריות בעסקים, בדומה למספר הביקורות שנערכו ב-2009 (10,726 ביקורות). בסה"כ ב-5 השנים האחרונות חל גידול של 253% במספר הביקורות בהשוואה ל-2005 (2,987 ביקורות). כמו כן, נבדקו ואושרו לשיווק 32,008 טון מוצרי בשר ודגים ונפסלו למאכל לאחר בדיקה - 33 טון (0.1 אחוז מכלל הבדיקות). במסגרת הפעולות למניעת כלבת, חוסנו ב-2010 19,060 כלבים ונתפסו 780 בעלי חיים משוטטים. כמו כן, עוקרו וסורסו 2,083 חתולים (לוח 16.5).

4. שירותי דת

המועצה הדתית מורכבת מ-11 חברי מועצה ופועלות בה המחלקות הבאות: נישואין, כשרות מזון ובשר, מקוואות וטהרת המשפחה, תשמישי קדושה, גניזה ושעטנו, בתי כנסת והדרכה דתית, הפרשות תרומות ומעשרות, שבת ועירובין (אורך קו העירובין שמקיף את העיר הוא 150 ק"מ), בית המטבחים, פניות הציבור והסברה, בית הוראה מרכזי ומינהלה. ב-2010, הועסקו ע"י המועצה הדתית בשכונות ובמחלקות של המועצה 14 רבנים. כ-815 עסקים (מסעדות ומזנונים, בתי מלון, חנויות ומפעלים למוצרי בשר) היו תחת פיקוח כשרות. כמו כן, יש בעיר 18 מקוואות (16 מהם מיועדים גם לגברים) (לוח 16.6). בתל-אביב-יפו מצויים 492 בתי-כנסת הפזורים בכל רחבי העיר. שטחם הכולל של בתי הכנסת (לא כולל אלה ששוכנים בבתי-ספר ובישיבות) הוא כ-89.1 דונם והשטח הממוצע שלהם הוא כ-181 מ"ר.

5. מוקד שירות 106

מוקד שירות 106 מהווה "כתובת" לפניות תושבי העיר בנוגע למטרדים בתחומים רבים. המוקד פועל בכל שעות היממה ובכל ימות השנה. ב-2010 נתקבלו במוקד 286,683 קריאות שירות בהשוואה ל-278,086 בשנה קודמת; זוהי עלייה של 3.0% בהשוואה לשנה קודמת. משנת 2004 קיימת מגמת עלייה מתמשכת במספר הפניות למוקד שירות 106 (בטווח השנים 2004 ל-2010 חלה עלייה של כ-73% במספר הפניות למוקד שירות 106). הממוצע החודשי של פניות למוקד בשנת 2010 עמד על 23,890 פניות.

לאחר פניית התושבים למוקד שירות 106, הפנייה מועברת ישירות לאגף הרלוונטי בעירייה המטפל בקריאת השירות. אולם, יש לציין כי גם מוקד שירות 106 מטפל בחלק מפניות התושבים ומשנת 2009 קיימות פניות המסווגות בתחום טיפולו של המוקד - כדוגמת טיפול המוקד בהודעות אשר הוחזרו מאגפים אחרים, פעילויות אשר המוקד ביצע לצורך מעקב אחר טיפול היחידות השונות ועוד. התפלגות קריאות השירות למוקד ב-2010, לפי אגפים נבחרים הייתה כדלהלן: תברואה - 29%, פיקוח - 28%, שיפור פני העיר - 13%, תאגיד המים "מי אביבים" - 10%, דרכים ומאור - 5% ואגף התנועה - 3% (לוח 16.7).

6. פניות הציבור

בשנת 2010 התקבלו ביחידה לפניות הציבור 16,500 פניות וזאת בהשוואה ל-22,040 בשנה קודמת - ירידה של 25% במספר הפניות בהשוואה לאשתקד. באופן כללי, ב-5 השנים האחרונות חלה עלייה של 46% במספר הפניות (לוח 16.8). התפלגות הפניות ב-2010 הייתה כדלהלן: חטיבת התפעול 40%, מינהל בת"ש 10%, מינהל הכספים 17%, מינהל ההנדסה 11% ושונות - 22%. נציב תלונות הציבור בישראל פועל ביחידה מיוחדת במשרד מבקר המדינה. הנציבות מבררת תלונות על גופים הנתונים לפי החוק לביקורתו של מבקר המדינה, כמו משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, מפעלים או מוסדות של המדינה וחברות ממשלתיות וכן עובדיהם. בשנת 2010 הוגשו לנציבות בסה"כ 13,976 תלונות, שכללו 15,242 נושאים - נגד משרדי ממשלה, מוסדות ציבור ורשויות מקומיות, זאת בהשוואה ל-12,639 תלונות שהוגשו בשנה הקודמת. נגד עיריית תל-אביב-יפו הוגשו 211 תלונות (189 ב-2009). מתוך 92 נושאים שהוכרעו בשנת 2010 - 12 נושאים נמצאו מוצדקים - כ-13%. הנושאים העיקריים שהתלונות עליהם נמצאו מוצדקות הם: השירות לציבור, ענייני תכנון ובנייה והטיפול במפגעים ומטרדים. אחוז הנושאים שהתלונה לגביהם נמצאה מוצדקת בשתי הערים הגדולות האחרות הם כדלהלן: ירושלים - 30% וחיפה - 32% (המקור לסעיף זה הוא: דוח שנתי 37 של נציב תלונות הציבור לשנת 2010, ירושלים).

7. חופי הרחצה

אורך קו החוף של ת"א-יפו מגיע ל-14 ק"מ. בשנת 2010, התפלגות החופים לפי סוג הייתה כדלהלן: חופים מוכרזים - 2 ק"מ. חופים אסורים לרחצה (כולל חופים תפוסים ע"י נמלים שאין גישה אליהם) - 10.3 ק"מ. חופים שאינם מוכרזים - 1.7 ק"מ. ב-2010 פעלו בחופים המוכרזים 13 תחנות הצלה. מספר המצילים ב-2010 עמד על 51, בדומה ל-52 ב-2009. בעונת הרחצה 2010 היו 10 מקרים של טביעות למוות בחופי תל-אביב-יפו בדומה לשנת 2009 (בה היו 9 מקרים כאלה). מספר תחנות עזרה ראשונה בחוף עמד ב-2010 על 11.

8. תאגידי העירייה

ב-2009 היו 30 תאגידי של העירייה והם פעלו בתחומים הבאים: פיתוח עירוני ופיתוח ואחזקת חוף הים, תעשייה ומסחר, נופש, בילוי וספורט, אולמות בידור ותרבות, חינוך, תרבות ורווחה. 14 תאגידי הם בשליטה מלאה של העירייה, 4 תאגידי בשותפות עם הממשלה והיתר תאגידי בשותפות עם אחרים. בשנת 2009 עמד מספר התאגידי המפסידים על 12, בהשוואה ל-15 ב-2008. סה"כ ההכנסות של התאגידי הסתכמו ב-2009 בסך של כ-1.78 מיליארד ש"ח והרווח שלהם עמד על כ-52.6 מיליון ש"ח, בדומה לרווח של כ-56.3 מיליון ש"ח ב-2008 (לוח 16.10).